

DECIZIE

1 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Ala Cobăneanu

examinând recursurile declarate de către Ludmila Michitiuc, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu și Iurii Michitiuc, reprezentat de avocatul Dmitrii Gubceac

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Iurii Michitiuc împotriva Ludmilei Michitiuc și lui Valentin Michitiuc cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 15 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de către Valentin Michitiuc, casată parțial hotărârea din 10 noiembrie 2017 a Judecătoriei Edineț sediul Briceni și emisă în partea dată o nouă hotărâre

constată:

La 21 septembrie 2016, Iurii Michitiuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ludmilei Michitiuc și lui Valentin Michitiuc cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că conform recipisei anexate la prezenta acțiune, dânsul i-a acordat Ludmilei Michitiuc, cu împrumut suma de 31000 de euro, pe un termen de până la data de 28 iunie 2016.

Având în vedere dispozițiile art. 195, 196 alin. (3), 210 alin. (1), alin. (1), 513 alin. (1), 514, 572, 666 alin. (1) și (2), 871 Cod civil, a susținut că recipisa anexată la materialele cauzei, reprezintă în sine un contract de împrumut, care naște drepturi și obligații față de părți.

A relevat că faptul transmiterii mijloacelor bănești este dovedit prin probe pertinente, certe și utile și nu poate fi pusă la îndoială. Mai mult scopul acestui împrumut de către părți a fost stabilit, ținând cont de faptul că Ludmila Michitiuc se afla în relații de căsătorie cu Valentin Michitiuc, mijloacele financiare împrumutate au fost folosite conform destinației, îmbunătățirea stării bunurilor ce

le aparțin ambilor pârâți, Ludmillei Michitiuc și lui Valentin Michitiuc și anume renovarea bunului imobil.

Cu referire la dispozițiile art. 24 Codul familiei, consideră că soții răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligațiile care au fost asumate în interesul familiei, fie și numai de unul din ei și că pentru obligațiunea asumată urmează să răspundă și Valentin Michitiuc.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 195, 196, 210, 513, 514, 572, 666, 871 Cod civil, art. 24 Codul familiei, art. 56, 60, 85, 94-96, 166-168, 174-175 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar de la Ludmila Michitiuc și Valentin Michitiuc în beneficiul său a datoriei în mărime de 31000 de euro sau echivalentul bănesc în valută națională la data executării hotărârii și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 10 noiembrie 2017 a Judecătorei Edineț sediul Briceni, acțiunea a fost admisă.

A fost încasat în mod solidar de la Valentin Michitiuc și Ludmila Michitiuc în beneficiul lui Iurii Michitiuc împrumutul acordat în sumă de 31000 de euro sau echivalentul acestei sume în lei moldovenești la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată în sumă de 20525,1 de lei.

Prin decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de către Valentin Michitiuc, a fost casată parțial hotărârea din 10 noiembrie 2017 a Judecătorei Edineț sediul Briceni în partea admiterii acțiunii lui Iurii Michitiuc împotriva lui Valentin Michitiuc cu privire la încasarea datoriei și emisă o nouă hotărâre prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată a lui Iurii Michitiuc împotriva lui Valentin Michitiuc cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 4 aprilie 2018, Ludmila Michitiuc, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a declarat recurs împotriva deciziei din 15 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și anume în partea ce ține de respingerea acțiunii de încasare a datoriei de la Valentin Michitiuc, cu menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că dânsa împreună cu Valentin Michitiuc au investit suma de bani în imobilul ce le aparține din str. D. Cantemir 12 or. Briceni și astfel, Valentin Michitiuc urmează să răspundă pentru obligațiunea asumată.

A notat că dacă unul dintre soț nu și-a asumat careva obligațiuni prin semnarea actelor juridice, acesta poartă răspundere pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor cu bunurile proprietate personală sau cu bunurile comune ale familiei în mărimea cotei părți pe care o deține din acestea, cu excepțiile prevăzute de lege.

A indicat că soții, în timpul căsătoriei, au drepturi și obligațiuni nu doar față de veniturile obținute, dar și față de datoriile acumulate, astfel pasivul matrimonial reprezintă pasivul fiecărui soț, care include datoriile personale și datoriile comune.

La 14 mai 2018, Iurii Michitiuc reprezentat de avocatul Dmitrii Gubceac a declarat recurs împotriva deciziei din 15 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material.

A menționat că în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, Valentin Michitiuc a declarat că ferestrele și ușile casei au fost schimbate, la fel a declarat că anume Ludmila Michitiuc a efectuat careva reparație cosmetică a casei punând la îndoială costul și/sau valoarea lucrărilor, dar nu a negat faptul folosirii mijloacelor bănești și din acest punct de vedere consideră că soluția instanței de apel este una pripită și nemotivată.

Invocând dispozițiile art. 195, 196 alin. (3), 210 alin. (1), 666, 871 alin. (1) Cod civil, a insistat că pentru obligațiunea asumată de către Ludmila Michitiuc urmează să răspundă și Valentin Michitiuc.

La 16 mai 2018, prin intermediul Oficiului Poștal, Ludmila Michitiuc, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a depus recurs suplimentar, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și anume în partea ce ține de respingerea acțiunii de încasare a datoriei de la Valentin Michitiuc, cu menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe.

În motivarea acestuia a invocat că instanța de apel eronat a concluzionat precum că obligația este comună numai în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ 3 cerințe, iar în speța dată nu a fost dovedită una din cerințe și anume faptul că obligația a fost asumată pentru îndeplinirea nevoilor obișnuite ale căsniciei, acestea însemnând nevoi normale pentru căsătoria respectivă.

A insistat că reparația propriei locuințe este cu siguranță și nevoia obișnuită a căsniciei și nevoie normală pentru căsătorie, necesitatea reparației locuinței proprii este chiar și o obligație a fiecărei familii pentru a locui în condiții normale în locuința sa.

A obiectat că instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 26 alin. (3) Codul familiei, potrivit cărora la împărțirea proprietății în devălmășie a soților, datoriile comune se împart între ei proporțional cotelor-părți ce le-au fost repartizate.

La fel, consideră neîntemeiată și concluzia instanței de apel precum că nu poate fi reținut ca probă Devizul local - lucrări de reparație la casa de locuit din or. Briceni str. Cantemir 12, deoarece acest înscris reprezintă calculul unor cheltuieli de lucrări și material necesar pentru reparația casei de locuit menționate, însă nu reprezintă o probă, că aceste lucrări au fost îndeplinite efectiv de Ludmila Michitiuc.

A subliniat că în ședința de judecată Valentin Michitiuc singur a recunoscut faptul că împreună cu Ludmila Michitiuc au lipit tapetele, au schimbat ferestrele, au turnat trotuarele ș.a., efectuând lucrări de reparație.

A indicat că instanța de apel într-un mod contradictoriu pe de o parte recunoaște că aceste cheltuieli au fost făcute pentru reparația casei de locuit a soților Michitiuc și în același timp nu recunoaște ca probă aceste cheltuieli.

La 23 iunie 2018, prin intermediul Oficiului Poștal, Valentin Michitiuc a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursurilor declarate de către Ludmila Michitiuc, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu și Iurii Michitiuc reprezentat de avocatul Dmitrii Gubceac.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 4 aprilie 2018 și respectiv 14 mai 2018 împotriva deciziei din 15 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a casa integral decizia instanței de apel și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din materialele cauzei, Iurii Michitiuc înaintând acțiunea împotriva Ludmilei Michitiuc și lui Valentin Michitiuc, a solicitat încasarea în mod solidar de la Ludmila Michitiuc și Valentin Michitiuc în beneficiul său a datoriei în mărime de 31000 de euro sau echivalentul bănesc în valută națională la data executării hotărârii și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea și a încasat în mod solidar de la Valentin Michitiuc și Ludmila Michitiuc în beneficiul lui Iurii Michitiuc împrumutul acordat în sumă de 31000 de euro sau echivalentul acestei sume în lei moldovenești la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată în sumă de 20525,1 lei.

Judecând apelul declarat de către Valentin Michitiuc, instanța de apel a casat parțial hotărârea din 10 noiembrie 2017 a Judecătoriei Edineț sediul Briceni în partea admiterii acțiunii lui Iurii Michitiuc împotriva lui Valentin Michitiuc cu privire la încasarea datoriei și a emis o nouă hotărâre prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată a lui Iurii Michitiuc împotriva lui Valentin Michitiuc cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 373 alin. (1) și (2) CPC, potrivit cărora instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță;

instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Astfel, instanța de apel judecând apelul declarat de către Valentin Michitiuc, a casat parțial hotărârea primei instanțe și a emis în partea dată o nouă hotărâre prin care a respins acțiunea lui Iurii Michitiuc în partea pretențiilor înaintate față de Valentin Michitiuc, în rest a menținut hotărârea în partea prin care a fost încasat în mod solidar de la Ludmila Michitiuc în beneficiul lui Iurii Michitiuc suma împrumutului și a cheltuielilor de judecată.

Drept urmare, se constată că la adoptarea unei asemenea soluții instanța de apel nu a ținut cont de faptul că prima instanță a examinat cauza sub aspectul răspunderii solidare, încasând suma împrumutului pretinsă de către reclamant în mod solidar de la Ludmila Michitiuc și Valentin Michitiuc, adică prin aspectul răspunderii prin pluralitate de subiecte ca parte a raportului juridic.

În aceste condiții, în situația în care prin obligația solidară, toți debitorii sunt obligați la aceeași prestație, astfel încât fiecare poate să fie ținut separat pentru întreaga obligație, iar executarea acesteia de către unul dintre codebitori îi eliberează pe ceilalți față de creditori, instanța de apel nu era în drept de a casa în parte hotărârea primei instanțe, menținând hotărârea în partea răspunderii solidare doar de către Ludmila Michitiuc.

Mai mult, în cauza dată se constată că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu s-au expus nici într-un mod în conținutul actelor de dispoziție adoptate, asupra argumentului invocat de către Valentin Michitiuc și susținut de acesta atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, care, cu referire la prevederile art. 221 Cod civil, a indicat că recipisa care constituie obiectul acțiunii la caz, a fost semnată de către Ludmila Michitiuc fără intenția de a produce efecte juridice pentru părți, aceasta fiind un act fictiv (f. d. 25 vol. I).

Motivul dat este invocat de instanța de recurs din oficiu, prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, care indică că instanța din oficiu poate lua în considerație și alte temeiuri de declarare a recursului decât cele indicate la alin. (3) a normei date, dacă acestea ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, dat fiind faptul imposibilității instanței de recurs de a exercita controlul judiciar cu privire la temeinicia sau netemeinicia acțiunii, reieșind din motivele și circumstanțele invocate de către recurenții Ludmila Michitiuc, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu și Iurii Michitiuc, reprezentat de avocatul Dmitrii Gubceac în cererile de recurs, în situația în care instanțele ierarhic inferioare nu au supus examinării cauza sub toate motivele și temeiurile de respingere sau admitere a acțiunii aduse de părți, care pot influența soluția cauzei.

Distinct de aceste constatări, instanța de recurs relevă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și anume cauza *Fomin vs Moldova* din 11 ianuarie 2012, unde Curtea a indicat că dreptul la un proces echitabil include dreptul părților de a fi auzite, ce, la rândul său, presupune nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar, în primul rând, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente ale părții au fost acceptate sau respinse.

Ca urmare, este evident că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a intra în esență și a da apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Față de cele de precedent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de către Ludmila Michitiuc, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu și Iurii Michitiuc, reprezentat de avocatul Dmitrii Gubceac.

Se casează decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Iurii Michitiuc împotriva Ludmilei Michitiuc și lui Valentin Michitiuc cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Ala Cobăneanu